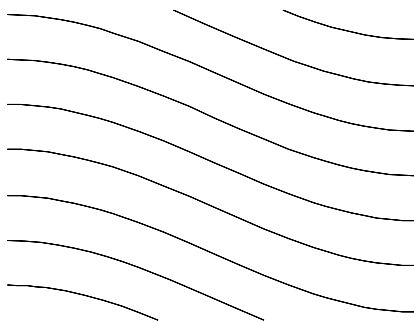

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

NOVIČKE

A P R I L 2 0 0 0 / 4

● **DOMAČE NOVIČKE** ▲ Prenova poklicnega izobraževanja in usposabljanja ▲ BIPS smo uspešno zaključili ▲ PUM gre s polno paro naprej ▲ Določeni so programi za evalvacijo ▲ Obiskali smo Srednjo trgovsko šolo v Ljubljani ▲ Andragoška spoznanja izhajajo že peto leto ● **UTRINKI IZ SVETA** ▲ Na Japonskem je vseživljenjsko učenje "in" ● **S POTI** ▲ Z izobraževanja za nevladne organizacije v ZDA ● **KOTIČEK JE VAŠ** ▲ Študij na daljavo za višješolski strokovni program Poslovni sekretar ● **PRIPRAVLJAMO** ▲ Vabilo na petkovo srečanje ● **OBVESTILA** ● **POSVETI, KONFERENCE** ● **NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS**

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljskih organizacijah).
- V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
 - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
 - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
 - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
 - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
 - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
 - novice v upravljanju in zakonodaji;
 - statistične podatke;
 - mnenja, stališča in predloge;
 - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
 - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
 - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
 - novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah objavljamo kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Prejemnikom Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS.
Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja Informacijskega središča, in mag. Maja Korošak, urednica.
- Novičke tiska Tiskarna Štok.
- Prelom: Tina Prinčič.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 01 5842 560, faks: 01 5245 881, internet: www.acs.si, el. naslov: maja.korosak@acs.si
- Novičke lahko preberete tudi na internetu: www.acs.si/publikacije/novicke_slo.htm

DOMAČE NOVIČKE

Projekt Phare Mocca **Prenova poklicnega izobraževanja in usposabljanja**

Projekt Phare Mocca je nadaljevanje široko postavljenega projekta prenove in posodabljanja poklicnega izobraževanja in usposabljanja pri nas. Pobuda za ta odločilni zasuk v razmišljanju je prišla pred leti (1994) in se je z vključitvijo v programe Phare tudi uspešno realizirala. Glede na obsežnost prenove in pomembnost področja so vladne ustane, Ministrstvo za šolstvo in šport in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, dale novo skupno pobudo za nadaljnjo podporo projektu prenove poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki se združuje v sedanjem projektu Phare Mocca.

V prvem delu je bil nedvomno dosežen eden od osnovnih ciljev prenove, to je prilagoditev poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja spremenjenim razmeram trga dela. Iz doseženega pa se vidi, da je treba dodatno pozornost posvetiti še dvema pomembnima postavkama. Prva se nanaša na izboljšanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, s poudarkom na kakovosti in fleksibilnosti organizacije učnega procesa in podajanja učne snovi. Učni proces naj bi bil bolj prilagojen potrebam in interesom posameznikov (tako mlajših kot odraslih študentov), prav tako pa naj bi se nenehno prilagajal spreminjanju potreb po usposabljanju na trgu dela. Druga pa prinaša načrt bolj v prihodnost usmerjenih pristopov, ki prav tako upoštevajo prihajajoče spremembe na trgu delovne sile. S tem začnemo že tudi pripravo za vstop v EU in se zavezujemo za izvajanje načel vseživljenjskega učenja. Slednje je izjemnega pomena za bogatitev osebnega življenja, pospeševanje ekonomske rasti in vzdrževanje socialnih stikov. Poleg tega je nujno upoštevanje neformalno pridobljenega znanja in usposobljenosti.

S programom Phare Mocca želimo torej prispevati k nadaljnjemu razvoju tako poklicnega kot strokovnega izobraževanja ter usposabljanja pri nas. Poleg pobudnikov (obe ministrstvi) sta v projekt vključena še Center za poklicno izobraževanje in Andragoški center Slovenije ter partnerji z Danske, Nizozemske in Nemčije.

Širši cilj celotnega programa sedanje prenove je na eni strani utrditi višjo raven kakovosti, kot tudi novosti, ki jih ta prinaša, na drugi pa podpirati oblikovanje in implementacijo določenih predhodnih ukrepov na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja, potrebnih prenovi. To vključuje predvsem razvoj in vzpostavljanje certifikatnega sistema.

Phare Mocca vključuje dvoje večjih sestavnih delov: Poklicno izobraževanje in usposablja-

nje ter Strokovne kvalifikacije in certifikate. Slednji so naprej razdeljeni v več različnih dejavnosti (skupaj devet), ki se med seboj prepletajo v smislu nadgradnje, kar pomeni, da se vzpostavljajo v posebnem vrstnem redu, ki ga moramo vsi vpleteni upoštevati, če želimo, da bo program v celoti izpeljan. Projekt je sedaj v zaključnem obdobju in se bo predvidoma končal v letošnji jeseni.

Andragoški center prevzema vodilno vlogo predvsem v dejavnostih, ki se nanašajo na razvoj postopkov preverjanja in ocenjevanja. To pomeni, da vodi in koordinira ekspertno skupino (Dejavnost 6), ki jo sestavljajo predstavniki različnih ustanov, kot so Gospodarska zbornica Slovenije in Obrtna zbornica Slovenije, CPI, MŠŠ, MZD, sindikati ipd. Skupina je svoje delo začela v začetku tega leta, na podlagi predhodno opravljenih strokovnih študij (pri katerih so prav tako sodelovali sodelavci ACS) in na podlagi dveh bilateralnih delavnic, od katerih je nemško-slovenska potekala v mesecu februarju, v maju pa je napovedana še nizozemsko-slovenska. V delavnicah je šlo (enako velja tudi za prihodnjo delavnico v začetku maja) za izmenjavo informacij, mnenj in izkušenj na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja ter usposabljanja, in sicer med vodilnimi strokovnjaki ali drugimi ključnimi osebami (politiki, socialni partnerji, raziskovalci in izvajalci), ki delujejo na tem področju.

Skupina Dejavnosti 6 ima kar nekaj težkih nalog. Potem ko je opravila analizo obstoječega stanja in možnosti (strokovne in tehnične infrastrukture, ki bo podlaga certifikatnemu sistemu, izbor ustreznih ustanov, preučevanje vlog, ki jih bodo opravljala morebitna nova regionalna središča za usposabljanje, opredelitev informacijske podlage, potencialnih potreb usposabljanja vseh udeleženi) se sedaj loteva razvoja celotnega sistema preverjanja in ocenjevanja, ki je osnovan na rezultatih predhodnih dejavnosti in predhodno dogovorjenih prednostnih korakov. Skupina se še posebej posveča uvajanju postopka ugotavljanja in potrjevanja predhodno, neformalno pridobljenega znanja in usposobljenosti. V tem smislu razvija jasno postavljen model, upošteva izide analize obstoječega stanja in možnosti ter razpoložljive strokovne strukture. Delo skupine se bo zaključilo z izdajo strokovnega priročnika in preskušanjem modela v praksi.

Kot zadnja dejavnost, ki jo tudi vodi ACS, je predviden razvoj programov usposabljanja ustreznih kadrov, kot zaključek celotnega projekta pa mednarodna konferenca.

Skupina Dejavnosti 6 se je v okviru svojega delovanja udeležila tudi dveh enotedenskih obiskov na Nizozemskem in Danskem, v februarju in marcu letos. Obe deželi sta se zelo potrudili s predstavitvijo svojih sistemov na področju, tako na politični ravni kot na raziskovalno-razvojni ter izvajalski. O zelo zanimivih spoznanjih, ki izhajajo iz obeh obiskov, bomo poročali v prihodnji številki Novičk.

Nataša Elvira Jelenc, ACS

BIPS smo uspešno zaključili

V letošnjem šolskem letu smo v Andragoškem centru Slovenije začeli razvijati program družinske pismenosti, ki smo ga imenovali *Beremo in pišemo skupaj (BIPS)*. Program je poskusno potekal na dveh ljubljanskih osnovnih šolah (OŠ Livada in OŠ Nove Jarše) od novembra 1999 do marca 2000.

Za programe družinske pismenosti je značilno, da s svojimi pristopi poskušajo vplivati na bralne in pisne spretnosti vseh družinskih članov. Poudarek je na dejavnostih (delovnih in sprostitev), ki vključujejo branje in pisanje, v njih pa naj bi sodelovala vsa družina.

Programi so primerni za starše otrok v nižjih razredih osnovne šole. Namenjeni so družinam, v katerih so starši motivirani za pomoč otrokom pri opismenjevanju in učenju nasploh, so pa iz najrazličnejših razlogov manj spretni pri branju in pisanju besedil. Program je oblikovan tako, da starši obnavljajo in dopolnjujejo svoje bralne in pisne spretnosti. V programu se starši nenehno seznanjajo tudi z različnimi načini, s katerimi se pri otroku razvijajo bralne in pisne spretnosti.

Vsebine, ki jih programi družinske pismenosti obravnavajo, so temeljne vsebine programov funkcionalne pismenosti za odrasle: osnovna znanja iz slovenščine in računstva. Program poteka tako, da se vsebine programa za odrasle povezujejo z vsebinami, ki jih usvajajo otroci na nižji stopnji osnovne šole.

Najpomembnejša splošna značilnost programov družinske pismenosti je ta, da se uporabljajo metode izobraževanja odraslih. To je za starše, ki v programu sodelujejo, posebno pomembno. Med odraslimi z manj izobrazbe je namreč veliko posameznikov, ki imajo slabe izkušnje s šolo, zaradi šolskega neuspeha, prenehanja s šolanjem ali slabih možnosti za izobraževanje, in je zato pri marsikaterem od njih treba ustvariti pozitiven odnos do šole in učenja.

Tudi naš program sta izvajali učiteljici, ki sta usposobljeni za razvijanje pismenosti pri odraslih in dodatno usposobljeni za družinsko pismenost. Pri načrtovanju svojega dela sta se prilagajali predznanju in potrebam udeležencev.

Delo je potekalo v majhnih skupinah (šest do osem staršev), zato da se je lahko čimbolj prilagajalo učnim potrebam in učnim navadam posameznikov. Srečan je bilo deset, potekala so vsaki štirinajst dni in trajala dve šolski uri. Žal so nekateri od staršev morali prenehati z obiskovanjem programa zaradi spremenjenega izmenskega dela. Pri urah so nekajkrat sodelovali tudi otroci. To je ure popestrilo in omogočilo, da se staršem pokaže, kako se določene vsebine lahko predelujejo z otroki. Za stalno vključevanje otrok bi bili potrebni daljši programi. Temu smo se zaradi zaposlenosti staršev poskusili izogniti.

Ob zaključku prvih dveh poskusnih izvedb programa družinske pismenosti *Beremo in pišemo skupaj – BIPS* ugotavljamo, da so se izbrane vsebine ujemale s potrebami udeležencev.

(Podobne vsebine so bile preizkušene v programih funkcionalnega opismenjevanja odraslih.) Med starši otrok, ki obiskujejo nižje razrede osnovne šole, bi bilo možno na vsaki šoli zbrati zadostno število takšnih, ki so zainteresirani za obiskovanje programa družinske pismenosti. To je obdobje, ko so starši zelo motivirani za delo z otrokom za šolo in takrat je pomoč staršev tudi najbolj pomembna, ker se v začetku šolanja razvija otrokov odnos do šole. Ni pa to edina motivacija za starše. Večina staršev si želi pridobiti tudi nekaj zase, osvežiti pozabljenega znanja in pridobiti nekaj novih. Staršem, ki so imeli možnost redno obiskovati ure BIPS-a, je program očitno vzbudil zanimanje in veselje do učenja, saj so izrazili željo po nadaljevanju programa v naslednjem šolskem letu. Tisti, ki smo program načrtovali in ga poskušamo vpeljati v naš šolski prostor, ocenjujemo to kot velik uspeh, vsekakor večji, kot pridobljeno znanje samo.

dr. Livija Knaflič, ACS

PUM gre s polno paro naprej

Program *Projektno učenje za mlade* je s 1. februarjem 2000 pričel teči še na treh območjih v Sloveniji. Do zdaj so ga izvajali le v Ljubljani (Zavod Tin) in v Slovenj Gradcu (KOR-CIS), zdaj pa poteka še na Ljudski univerzi Murska Sobota, Ljudski univerzi Radovljica ter v Celju, kjer ga izvaja Skala, OE Zavoda Janeza Smrekarja.

Mentorji omenjenih izvajalskih organizacij so decembra končali izobraževalni program, do konca januarja pa so izdelali še seminarske naloge. Tako je večina od njih dobila potrdilo o usposobljenosti za mentorje v PUM.

Izvajalske organizacije so že pred uradnim začetkom programa pričele z animacijo bodočih udeležencev. Program so predstavili vsem ustreznim javnim službam: enotam zavodov za zaposlovanje, uradom za delo, šolam, Centrom za socialno delo, mladinskim organizacijam. Poleg tega pa so program pogosto predstavljali v medijih – na radiu, televiziji in v časopisih. ACS pa je 10. februarja organiziral odmevno novinarsko konferenco, kjer so poleg ACS sodelovale tudi vse izvajalske organizacije in predstavile dosedanje dejavnost.

Animacija je bila zelo uspešna, saj so vsi trije programi v zadostnem času pridobili dovolj udeležencev za osnovno skupino, to je najmanj 18. Sedaj PUM v vsaki izmed njih obiskuje okoli 24 mlajših odraslih, v nekaterih izvajalskih organizacijah pa mladi morajo celo čakati na mesto v programu.

Prvi mesec je minil ob urejanju prostorov, oblikovanju pravil in ob pospešeni izdelavi osebnih načrtov udeležencev, pri tem so sodelovali tako udeleženci kot tudi mentorji.

LU Murska Sobota

V Murski Soboti PUM za zdaj še poteka v prostorih Ljudske univerze, vendar je nakup domačije z veliko zemlje blizu Murske Sobote, kamor se bo program preselil v kar se da kratkem času, že odobren.

Udeleženci so pričeli z interesnimi dejavnostmi, kot so izdelovanje plakatov o interesih in željah udeležencev, izdelovanje čestitk ob dnevu žena, izleti in različni ogledi.

Njihov prvi izbirni projekt je bil izdelava pustnih mask in organizacija pustovanja. Udeleženci so se soglasno odločili, da bodo enotnih mask – hipiji. Udeležili so se pustne prireditve v mestu in celo dobili nagrado – skupinsko pico.

Poleg projektnih in individualnih učnih dejavnosti so organizirali že kar nekaj interesnih dejavnosti: obiske izobraževalnih ustanov in mestnih znamenitosti, ogleda filmov, športne dejavnosti.

Skala

V Celju PUM deluje v prostorih stare Srednje tehniške šole. Prvi projekt, ki so ga udeleženci izvedli s pomočjo mentorjev, je bila ureditev prostorov. Ti so bili sicer za silo že urejeni, vendar so jih udeleženci opremili po lastnih zamislih. Sešili so zavese, izdelali klopi, police za čevlje in oglasne deske.

Takoj nato so se lotili drugega projekta, to je bila priprava slovesnosti ob uradnem odprtju programa – 9. marca. Udeleženci so izdelali koncept prireditve, pripravili program: pevski zbor, recital, predstavitev PUM-a gostom, pogostitev. Slovesnega odprtja se je udeležilo veliko gostov, med drugim tudi podžupanja Mestne občine Celje, vodja sektorja za izobraževanje odraslih pri Ministrstvu za šolstvo in šport, predstavnica OE ZRSZ, predstavnica ACS in pa kar 18 ljubljanskih “pumovcev”, ki so z veseljem pozdravili nove “pripadnike” PUM.

Poleg opisanih projektov so mentorji v prvem mesecu pospešeno pripravljali osebne načrte, saj je temeljni cilj programa nadaljevanje pretrganega šolanja udeležencev. Začeli pa so tudi že z različnimi interesnimi dejavnostmi, kot so izleti, izdelovanje izdelkov iz čebeljega voska, žganje v les, itd.

Naslednji projekt, ki ga načrtujejo v Skali, pa je ureditev parka ob šoli, kjer se program izvaja. Z občinsko upravo so že dogovorjeni, da ga lahko uredijo, saj je park precej zanemarjen, udeležencem pa je dobrodošel prostor za počitek in sprostitvev.

LU Radovljica

PUM ima v Radovljici prostore v hotelu Grajski dvor. Ti sicer niso idealni, saj se morajo udeleženci prilagajati hotelskemu redu, vendar so dovolj veliki in omogočajo delo po programu.

Tako kot v Celju je bil tudi tu prvi projekt ureditev prostorov. Hkrati z njim pa je potekal tudi drugi – oblikovanje pravil. Mentorice so se zaradi vedenjskih značilnosti udeležencev odločile, da je izdelava pravil potekala v projektni obliki.

Ker je bil februar čas pusta, so izdelovali tudi pustne maske. Nameravali so sicer nastopiti na radovljiški pustni povorki, vendar je bila tema povorke povezana z zgodovinskimi lokalnimi značilnostmi. Udeleženci so izdelali maske po svojih idejah, zato se je niso udeležili.

Tudi v radovljiškem PUM-u so udeleženci pripravili slovesno odprtje programa, in sicer 16. marca. Na prireditvi so bili prav tako kot v Celju predstavniki uradov za delo, vodja sektorja za izobraževanje odraslih pri MŠŠ, podžupan Radovljice in predstavnici ACS. Seveda tudi tu niso manjkali ljubljanski pumovci, tokrat so se jim pridružili še celjski. Ob tej priliki je vzniknila tudi ideja o skupnem srečanju vseh pumovcev.

Poleg raznolikih interesnih dejavnosti že pripravljajo nov projekt: Multivizija PUM.

PUM je v novih izvajalskih organizacijah torej dobro zaživel, v novih okoljih je bil odlično sprejet, mladih zainteresiranih za program pa je izjemno veliko. V ACS upamo, da nam bo program uspelo razširiti v čim več slovenskih regij, saj je šolski osip ter brezposelnost mladih vseslovenski problem, PUM pa je eden od učinkovitih načinov reševanja te problematike. To nam potrjuje tudi velik interes za program in že doseženi rezultati v dosedanjih izvedbah.

Andreja Dobrovoljc, ACS

Določeni so programi za evalvacijo

Po obsežnejših razpravah ob opredeljevanju vsebinskih področij evalvacije za vse ravni sistema vzgoje in izobraževanja in določanju prioritet za razpis evalvacijskih študij v tem letu, je v petek, 7. aprila 2000, v Uradnem listu izšel *Javni razpis za financiranje in sofinanciranje evalvacijskih študij na področju vzgoje in izobraževanja* (Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za šolstvo).

Tistim, ki do zdaj niste spremljali tega področja, naj na kratko predstavim potek priprav na evalvacijo kurikularne prenove.* V začetku leta 1999 je bila s strani Ministrstva za šolstvo in šport imenovana Nacionalna komisija za uvajanje in spremljanje novosti in programov v vzgoji in izobraževanju, v juniju 1999 pa še tri področne (evalvacijske) komisije, in sicer Področna komisija za splošno izobraževanje (vključuje vrtce, osnovno šolo in gimnazije), Področna komisija za poklicno in strokovno izobraževanje in Področna komisija za izobraževanje odraslih.

* Temeljni namen evalvacije je ugotoviti, kako se osrednji cilji, načela in rezultati kurikularne prenove uresničujejo v vzgojno-izobraževalnem procesu, oziroma ugotoviti, kako kurikularna prenova vpliva na dejanske učinke vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji.

Nacionalna komisija je v letu 1999 pripravila in sprejela *Izhodišča za evalvacijo kurikularne prenove vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji*, ki so podlaga za delo področnih komisij oziroma podlaga za opredelitev in pripravo t. i. evalvacijskih študij na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja. V prvem poglavju so kot izhodišče opredeljeni cilji in nosilci evalvacije na nacionalni ravni, elementi evalvacije (predmet in vsebinska področja evalvacije, temeljna evalvacijska problematika, ravni evalvacije, ciljne skupine), evalvacijska študija kot temeljna enota evalvacije in mednarodnoprimerjalna razsežnost evalvacije. V poglavju *Vsebinska področja evalvacije* pa so podrobneje navedena ključna področja evalvacije na vseh ravneh ter model in metodološka priporočila za pripravo in izvedbo evalvacijskih študij. Posebej so še opredeljene naloge nosilcev evalvacije in strategija dela ter standardi programske evalvacije.

V *Področni komisiji za izobraževanje odraslih* smo v oktobru in novembru 1999 opredelili področja evalvacije za izobraževanje odraslih za celotno načrtovano petletno obdobje poteka evalvacije (2000-2004). Upoštevali smo *Izhodišča za evalvacijo kurikularne prenove vzgoje in izobraževanja v Republiki Sloveniji*, dokumente, ki jih je v času kurikulame prenove sprejela Področna kurikulumna komisija za izobraževanje odraslih ter že sprejete in vpeljane novosti v skladu s kurikulumno prenovo.*

V decembru pa smo opredelili področja, ki naj bodo vključena v evalvacijo v letu 2000. Za to leto smo predlagali:

- evalvacijo štirih prenovljenih javnoeljavnih programov tujih jezikov za odrasle (angleščina, nemščina, italijanščina, francoščina),
- evalvacijo javnoeljavnega programa Projektno učenje za mlade,
- evalvacijo nekaterih vidikov prenove na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslih (prioritete za leto 2000 smo opredelili tudi v sodelovanju s Področno komisijo za poklicno in strokovno izobraževanje).

Več informacij o delu Področne komisije za izobraževanje odraslih lahko dobite pri Tanji Vilič Klenovšek (predsednica komisije za odrasle) in pri Ester Možina (strokovna tajnica komisije za odrasle) v Andragoškem centru Slovenije.

Za informacije v zvezi z razpisom za financiranje in sofinanciranje evalvacijskih študij pa se obrnite na Urad za šolstvo (kontaktna oseba je Nevenka Črnigoj, strokovna tajnica nacionalne komisije). Za vse zainteresirane še podatek, da je rok za prijavo evalvacijskih študij 8. maj 2000 (komisija bo upoštevala vloge, ki bodo prispele do 9. ure tega dne).

mag. Tanja Vilič Klenovšek, ACS

* Za področje izobraževanja odraslih so ključni dokumenti predvsem: *Izhodišča za kurikulumno prenovo izobraževanja odraslih* (Področna kurikulumna komisija za izobraževanje odraslih, 1997), *Izhodišča za pripravo izobraževalnih programov nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja ter programov srednjega strokovnega izobraževanja odraslih* (Področna kurikulumna komisija za izobraževanje odraslih in Področna kurikulumna komisija za poklicno in strokovno izobraževanje, 1998), *Navodila za prilagajanje izobraževalnih programov poklicnega in strokovnega izobraževanja odraslim udeležencem izobraževanja* (Ministrstvo za šolstvo in šport, 1998) in drugi dokumenti, ki so nastali pri delu programskih komisij Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih.

Brezposelni in izobraževanje

Obiskali smo Srednjo trgovsko šolo v Ljubljani

Večanje števila brezposelnih je v zadnjem času problem, ki ne pesti le prebivalstva znotraj meja naše domovine, temveč v ospredje stopa tudi v razvitejših državah Evrope. Le tiste države, ki si prizadevajo slediti zahtevam sodobne informacijske družbe in ki se zavzemajo za ohranjanje stabilnosti, pospeševanje gospodarske rasti ter povečevanje zaposlenosti, bodo lahko konkurenčne znotraj svetovnih gospodarskih tokov. V povezavi s tem se tako pojavijo potrebe po čim večjem deležu usposobljenega prebivalstva, torej takšnega, ki bo obvladovale nova znanja in veščine, s pomočjo katerih bo lahko sledilo tehnološkim spremembam, ki vplivajo tudi na naravo in organizacijo dela.

V Sloveniji je brezposelnost začela naraščati zlasti po letu 1990 in to je povezano s prehodom v tržno gospodarstvo. Zaradi novih razmer so se začeli vrstiti ukrepi in programi, s katerimi so skušali brezposelnost zmanjšati. Eden izmed takih ukrepov je tudi projekt z naslovom *Program 5000 brezposelnih*, ki sta ga pripravila Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvo za šolstvo in šport v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje, Centrom RS za poklicno izobraževanje, Andragoškim centrom Slovenije, Gospodarsko zbornico Slovenije in Obrtno zbornico Slovenije. Program 5000 brezposelnih je bil sprejet na seji Vlade Republike Slovenije dne 2. julija 1998 in predstavlja enega od ključnih programov, s pomočjo katerih bi lahko dosegli zmanjšanje deleža brezposelnih v Sloveniji.

Osrednji cilji *Programa 5000* so naslednji: dvigniti izobrazbeno raven brezposelnih oseb, zmanjšati poklicno in strukturno neskladje na trgu dela ter zagotoviti možnost izobraževanja za najmanj 5000 brezposelnih oseb.

Osnovni namen *Programa 5000* je bil predvsem doseči dvig izobrazbene ravni brezposelnih oseb ter zmanjšati poklicna strukturna neskladja in s tem pospešiti zaposlovanje trenutno manj izobraženih brezposelnih oseb. Kljub temu pa se pri vključevanju brezposelnih v izobraževalne programe pojavlja neskladje, saj je interes za izobraževanje v nekaterih programih med brezposelnimi izjemno velik, medtem ko je po drugi strani interes za vključitev v druge programe izjemno nizek. Takšna primera sta predvsem področje trgovine in ekonomije, kjer je interes za vključitev tako velik, da presega celo dejanske potrebe po tem kadru na trgu delovne sile. Na drugi strani, predvsem v gradbeništvu, vlada kronično pomanjkanje ustrezno usposobljenega kadra, a kljub temu interesa za vključitev v te programe med brezposelnimi ni.

Da bi lahko ugotovili, ali je s programom dosežen njegov namen oziroma da bi lahko ugotovili obseg in kakovost uresničevanja postavljenih ciljev, vsebine in izpeljave programa, je treba izvesti tudi evalvacijo izobraževalnega programa, torej oceniti ustreznost zasnovanosti in iz-

vedbe tega programa. Evalvacijo je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje zaupal Andragoškem centru Slovenije. Evalvacijska skupina v Andragoškem centru Slovenije je že lansko leto pripravila načrt in cilje evalvacije. S pomočjo evalvacije bomo v obdobju štirih let spremljali eno vpisano generacijo brezposelnih v izbranih izobraževalnih programih. V evalvacijo so, poleg brezposelnih, vključeni tudi vsi tisti strokovnjaki, ki sodelujejo pri načrtovanju in izvedbi projekta, torej izvajalske organizacije, uradi za zaposlovanje ter ministrstva.

V okviru projekta *Evalvacija srednješolskega formalnega izobraževanja brezposelnih – program 5000* smo člani delovne skupine obiskali Srednjo trgovsko šolo v Ljubljani. Namen obiska je bil pridobitev nekaterih osnovnih informacij o poteku izobraževanja brezposelnih oseb na njihovi šoli. To nam bo v pomoč pri nadaljnji pripravi in izvedbi evalvacije izobraževalnih programov, ki so namenjeni brezposelnim. Na šoli smo se pogovarjali z vodjo izobraževanja odraslih Nado Klučar, z brezposelnimi udeleženci izobraževalnih programov trgovec in ekonomski tehnik ter z učitelji, ki pri izvajanju omenjenih programov sodelujejo.

Na Srednji trgovski šoli izvajajo programa trgovec in ekonomski tehnik, v katerih je bil zaradi velikega interesa vpis množičen. Programa so v šolskem letu 1998/99 pričeli izvajati v 16 oddelkih in zaradi tega so imeli na začetku predvsem težave z organizacijo in časovno izpeljavo izobraževalnih programov ter težave s pridobitvijo ustreznega kadra. Učiteljev si niso skušali pridobiti na podlagi razpisa, ker se učitelji z zahtevanimi izkušnjami na razpise niso javljali. Tako so si pomagali z lastnimi učitelji ter z učitelji, ki poučujejo v sorodnih programih na drugih srednjih šolah. K sodelovanju so povabili tudi upokojene učitelje.

V letošnjem šolskem letu izvajajo omenjena izobraževalna programa v 10 oddelkih, saj je bilo brezposelnih udeležencev nekoliko manj kot v preteklem letu. Kot osrednja razloga za slabšo vključitev na šoli navajajo predvsem znižanje denarne pomoči, do katere so brezposelni udeleženci upravičeni, ter s tem povezano opravljanje priložnostnih del. Poleg navedenih oddelkov pa so na šoli v lanskem šolskem letu vključili še en oddelek udeležencev, ki so bili zainteresirani za ustrezno prekvalifikacijo. V oddelek je vključenih 13 udeležencev.

Pred vključitvijo v izobraževalni program opravijo na šoli z bodočimi udeleženci individualne pogovore, na podlagi katerih za udeležence pripravijo individualne izobraževalne načrte.

Šola med izvajanjem izobraževalnih programov sodeluje z Zavodom RS za zaposlovanje. Zavod obvešča o prisotnosti brezposelnih v izobraževalnem programu ter o njihovi uspešnosti. Šola je vsak mesec dolžna poslati zavodu poročilo o prisotnosti brezposelnih udeležencev, vsake tri mesece pa je dolžna poročati tudi o njihovi uspešnosti v izobraževalnem programu. Šola sodeluje tudi s ponudniki učne pomoči, med katerimi so omenili dva: Glotto Novo ter Agoro.

Sodelovanje med brezposelnimi udeleženci in učitelji so na šoli označili kot dobro, saj razredniki pomagajo udeležencem pri odpravljanju težav, učitelji pa prilagajajo postopek

preverjanja in ocenjevanja znanja. Pri tem prilagajajo roke, izpitov najpogosteje časovno ne omejujejo, omogočajo delne izpite in poskusne izpite, s pomočjo katerih se udeleženci seznanijo s snovjo in načinom preverjanja in ocenjevanja, ter pripravljajo učna gradiva. Poleg tega udeležencem posredujejo vrnitvene informacije o njihovem znanju ter jih v primeru, ko preizkus ni zadovoljivo opravljen, opozorijo na tista znanja, ki jih morajo za uspešno opravljen preizkus obvladati. Zahtevnost je pri preverjanju in ocenjevanju znanja enaka kot pri mladini, izpitne naloge za brezposelne pa učitelji pripravljajo posebej.

Za uspešno izvedbo programa je pred začetkom izvajanja programa potrebna tudi določena priprava izbranega kadra, ki so jo učitelji ocenili kot ustrezno, saj so se udeležili uvodnih sestankov, usposabljanja za delo z brezposelnimi, s programom so bili ustrezno seznanjeni, dobili so tudi potrebno literaturo.

Z obiskom na Srednji trgovski šoli v Ljubljani smo si ustvarili le približno sliko razmer v praksi, ki nam bo pri nadaljnjem načrtovanju in izvedbi evalvacije Programa 5000 ter pri pripravi ustreznega instrumentarija v veliko pomoč. Zato se ob tej priložnosti zahvaljujemo zaposlenim Srednje trgovske šole, ki so nam obisk omogočili, kakor tudi vsem sodelujočim.

Vera Jakara, ACS

Andragoška spoznanja izhajajo že peto leto

Andragoška spoznanja, prva slovenska revija za izobraževanje odraslih, so praznovala petletnico izhajanja. Potreba po tem, da bi imeli v Sloveniji posebno revijo, kjer bi objavljali prispevke iz andragoške prakse in teorije, je bila že dolgo prisotna. Dokončno so se priprave za prvo andragoško revijo pričele v letu 1993 v okviru projekta Evropske unije za pospeševanje nastajanja nacionalnih revij za izobraževanje odraslih v bivših socialističnih državah. Koordinacija projekta je bila v Helsinkih pod vodstvom Tima Toivinjanea. Uredniki vzhodno- in zahodnoevropskih držav smo se sestajali dvakrat na leto in imeli priložnost za dialog. Prva številka Andragoških spoznanj je izšla v začetku leta 1995 in od takrat izhaja redno.

Revija je strokovno-znanstvena in ima velik pomen za pretok spoznanj iz prakse, za razširjanje domačih in tujih znanstvenih ugotovitev in daje priložnost za javno objavljanje gradiv, ki bi sicer ostala nepoznana in brez javne veljave. Ker revija pospešuje širjenje strokovnih znanj med ljudmi, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem odraslih, ima tudi pomembno vzgojno nalogo.

Z namenom, da bi čimbolj razširili in odprli strokovni in znanstveni prostor, ima uredniški odbor pet stalnih zunanjih sodelavcev iz najbolj znanih kateder za izobraževanje odraslih v Evropi. Na njihove sugestije izbiramo članke za prevode in sledimo razvoju v drugih državah.

Do sedaj nam je uspelo k sodelovanju privabiti 120 avtorjev raziskovalcev in strokovnjakov iz prakse. Spodbudno je, da imajo možnost objavljati tudi mladi strokovnjaki, kar jim daje prilžnost, da vstopijo v strokovni javni prostor in se razvijejo ter preizkusijo kot pisci.

Uredniški odbor tudi v prihodnje načrtuje poseganje na različna področja vzgoje in izobraževanja odraslih. Hkrati pa si kot posebno nalogo postavlja podpiranje in spodbujanje tistih izobraževalnih področij, ki so sedaj še v povojih: izobraževanje za funkcionalno pismenost, za vlogo dejavnega državljana in demokratične odnose, izobraževanje starejših delavcev, vzgojo potrošnikov, vzgojo in izobraževanje zapornikov, ekološko ozaveščanje in izobraževanje za lokalni razvoj.

Revijo sofinancirajo Ministrstvo za šolstvo in šport, Ministrstvo za znanost in tehnologijo in Znanstveni inštitut Filozofske fakultete. Razvilo se je strokovno sodelovanje z družbo Mobitel, ki je privolila v to, da je postala glavni sponzor revije.

Število naročnikov vztrajno raste, revija pa vse bolj deluje kot povezovalni člen med strokovnjaki najrazličnejših strokovnih področij in okolij. Da bi postala še bolj odmevna, k sodelovanju vabimo nove pisce in strokovnjake, ki bi želeli svoje inovativno delovanje in spoznanja izmenjati z drugimi.

prof. dr. Ana Krajnc, Filozofska fakulteta v Ljubljani

UTRINKI IZ SVETA

Na Japonskem je vseživljenjsko učenje "in"

Andragoški center Slovenije je nedavno gostil dr. Yukiko Sawana, raziskovalko z japonskega Državnega inštituta za izobraževanje, Oddelka za vseživljenjsko učenje, predavateljico na Univerzi v Tokiu in zelo dobro poznavalko sistemov in konceptov vseživljenjskega učenja v različnih državah sveta. Predstavila je japonski sistem vseživljenjskega učenja: njegov teoretski razvoj, politične ukrepe ter dileme in težave pri njihovem uvajanju.

Za japonski izobraževalni sistem je značilna zelo dolga, več kot petdesetletna tradicija »socialnega učenja«. Tako pri njih imenujejo zunajšolsko učenje otrok in mladine ter neformalno učenje odraslih. Poleg tega je značilna visoka stopnja izobraženosti prebivalstva – več kot 60 odstotkov prebivalstva ima visoko izobrazbo, znan pa je tudi visok pritisk v osnovnih in srednjih šolah na storilnost šolarjev in dijakov, ki ga dosegajo s številnimi testiranjmi in strogimi pogoji za vpise.

Vsi ti dejavniki so seveda vsak po svoje vplivali na razvoj in uvajanje sistema vseživljenjskega učenja. Ta je visoko razvit na vseh ravneh: tako nacionalni kot regionalni in lokalni. Na razvoj sistema pa so poleg notranjih dejavnikov vplivali tudi zunanji, predvsem dokumenti o vseživljenjskem učenju, ki sta jih izdala Unesco (Učiti se za biti) in OECD (Strategija vseživljenjskega učenja, 1974). Tako je ob koncu 80. let prišlo do zasuka od izobraževalnega sistema k sistemu vseživljenjskega učenja in ko se je v Evropi zamisel vseživljenjskega učenja spet obudila v začetku 90. let, po koncu gospodarske recesije, je bila Japonska že za zgled na tem področju.

Koncept vseživljenjskega učenja pa je bil dokončno izdelan in izdan v *Beli knjigi – prioritete in možnosti vseživljenjskega učenja* leta 1996. Takrat so že kar nekaj časa uporabljali izraz »vseživljenjsko učenje« namesto »vseživljenjsko izobraževanje« in s tem poudarek prenesli od izvajalcev programov na udeležence, torej ljudi, ki imajo potrebo in željo po učenju. V *Beli knjigi* ugotavljajo, da se v praksi preveč poudarja osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje in da zaradi že omenjenega pritiska na osnovnošolsko in srednješolsko mladino prihaja tudi do visoke stopnje mladinske delinkvence in celo samomorov. Zato je kot prvi cilj strategije vseživljenjskega učenja postavljeno to, da je treba enak poudarek dati izobraževanju v vseh življenjskih obdobjih in s tem spremeniti japonsko družbo, usmerjeno k povečevanju formalnih izkazov izobrazbe. Drugi cilj, zapisan v *Beli knjigi*, je zagotavljanje široke palete izobraževalnih možnosti. To se navezuje tudi na hitro staranje prebivalstva (ocenjujejo, da bo leta 2010 na Japonskem prebivalcev, starih nad 65 let, več kot 22 odstotkov). Poleg tega se življenjski slog spreminja – mladi si želijo več zabave kot prejšnje generacije, želijo pa si tudi na najrazličnejše načine obogatiti življenje – tudi s sodelovanjem v različnih izobraževalnih oblikah. Kot tretji cilj pa je zapisano omogočanje možnosti vsem državljanom, da nadaljujejo z učenjem vse življenje in se tako lažje spoprijemajo s socialnimi, ekonomskimi in tehnološkimi spremembami. Med te spremembe spada tudi naraščajoča brezposelnost, ki je dosegla 4,6 odstotka – za naše razmere sicer nizka stopnja, vendar pa najvišja v japonski povojni zgodovini.

Koncept vseživljenjskega učenja je podprt še z ustreznimi ukrepi na političnem področju. Leta 1988 so tako ustanovili poseben Urad za vseživljenjsko učenje pri Ministrstvu za izobraževanje, na Državnem inštitutu za izobraževanje pa so ustanovili Oddelek za vseživljenjsko učenje. Odločili so se za razvoj ustrezne infrastrukture in za koordinacijo vseh ravni (nacionalne, regionalne in lokalne). Tako so pri njih v vseživljenjsko učenje vključena tudi druga ministrstva, ne le Ministrstvo za izobraževanje, in razvijajo svoje programe vseživljenjskega učenja. Na lokalni ravni je vseh 47 prefektur ustanovilo centre za vseživljenjsko učenje, v lokalnih oblasteh pa so nastali sveti za vseživljenjsko učenje. Podpore države so dobila celo zasebna izobraževalna podjetja, to pa je sprožilo ogorčen protest organizacij za socialno izobraževanje, saj so menile, da to predstavlja grožnjo večdesetletnemu obstoju socialnega izobraževanja. Vseživljenjsko učenje podpirajo tudi z ustrezno zakonodajo, saj so leta 1990 izdali *Zakon o uvajanju ukrepov za pospeševanje vseživljenjskega učenja*. V ustavi je bila že prej določena pravica do izobraževanja, vendar po mnenju zakonodajalcev to ni bilo dovolj. Zakon med drugim določa, da načrtovanje vseživljenjskega učenja poteka na lokalni ravni in da je potrebna koordinacija med ministrstvom in prefektu-

rami. Ob tem država spodbuja tudi prirejanje festivalov vseživljenjskega učenja in ti potekajo tako na lokalni kot državni ravni. Omeniti je treba še to, da se premika tudi na ravni šolskega sistema. Nacionalni kurikulumni standardi se namreč določajo in spreminjajo na deset let in za obdobje od leta 2002 načrtujejo več poudarka dati vseživljenjskemu učenju tudi v šolskem kurikulumu.

Ob vseh teh ukrepih ne preseneča, da se številne vasi, mesta in skupnosti potegujejo za naslov »vas, mesto, skupnost vseživljenjskega učenja«. Ne preseneča niti to, da je 55 odstotkov odraslih vključenih v izobraževanje. Pa pri nas?

mag. Maja Korošak, ACS

S POTI

Z izobraževanja za nevladne organizacije v ZDA

Sredi januarske polarne zime v vetrovnem Columbusu so bile tople pozdravne besede, ki jih je August Pust izrekel v slovenščini, pravi balzam za našo dušo in telo. August Pust je sicer Ljubljančan, s Kodeljevega, in je z 18 leti odšel v Ameriko študirat slikarstvo. Nekdanji guverner Vojnovič - sedaj senator v Washingtonu - ga je pritegnil k sodelovanju v upravi države Ohio. Danes je direktor guvernerjevega Urada za mednarodne stike in predstavnik slovenske »zgodbe o uspehu« v svetu, kjer je uspešnost pogojena s sposobnostjo.

V Ameriko nismo zašli po naključju. Po selekciji 74 prijavljenih predstavnikov neprofitnih in nevladnih organizacij, medijev, parlamenta in podjetij so organizatorji s pomočjo ameriške ambasade izbrali heterogeno skupino 12 kandidatov za dvotedensko izobraževanje v Columbusu in Clevelandu. Spoznavali smo načela delovanja ameriških NVO, različne oblike donatorstva, ki je v Ameriki zelo razvito, tehnike iskanja sredstev za delovanje NVO in pomen prostovoljnega dela. V Sloveniji je prostovoljno delo še vedno nekoliko nerazumljeno in podcenjevano, v Ameriki pa pomeni čast in pogoj za vzpon na družbeni lestvici.

August Pust svoje izkušnje, znanje, energijo in spretnost povezovanja usmerja v sodelovanje med Ohiom in Slovenijo. V Slovenijo si prizadeva usmerjati tudi finančna sredstva za intenzivno delovanje civilne družbe. Skupaj s hčerko Adriano in sodelavci je v dejavnosti vključil še ameriški neprofitni organizaciji IVC (International Visitors Council) in FIRSTLINK. Ker so prepričani, da brez močne civilne družbe ni vitalne demokracije, so tudi v celoti financirali naše izobraževanje. Predstavniki civilne družbe z obeh strani Atlantika delujemo na področju

okolja, sociale, umetnosti, izobraževanja, turizma, duševnega zdravja ter dela z mladimi, odraslimi in starostniki. Ena od iskric izobraževanja je bila tudi ta, da je *za kakršne koli težave lokalnega okolja rešitev vedno le v lokalnem okolju*.

Sistem delovanja civilne družbe je v Ameriki dobro urejen na vsebinskem, zakonodajnem, finančnem in prostovoljskem področju. Vsaka organizacija ima podrobno izdelane elemente strateškega načrtovanja. Tako si je IVC za svoje poslanstvo zadal vzpostavitev partnerskega sodelovanja med Ohiem in svetom. Poslanstvo partnerske organizacije FIRSTLINK pa je zagotoviti informacije, vire, izobraževanje, vodenje in povezovanje za kvalitetno življenje v lokalnem okolju.

Jasno izdelana strategija posamezne NVO je osnova za partnersko sodelovanje med neprofitnimi in profitnimi organizacijami ter seveda posamezniki. Tudi in predvsem zaradi spodbudne ameriške zakonodaje je delež individualnih donatorjev okrog 70 odstotkov. Posameznik po lastnem prepričanju in z lastno voljo podpre tisto organizacijo ali področje, ki ga zanima (ali ga o tem prepričajo zbiralci sredstev). "Fund raising" je v Ameriki pomembna poslovna dejavnost. Na izobraževanju smo obravnavali splošno delovanje, razvijanje in vodenje NVO, tehnike iskanja sredstev (ki še zdaleč niso le denar), strateško povezovanje, realizacijo namenskih akcij, vzpostavitev sveta NVO (Board Development), delo v lokalnem okolju, marketing in odnose z javnostmi za NVO, učinkovite spremembe zakonodaje, pregled ameriške zakonodaje, elemente evalvacije in izdelavo razvojnega načrta za NVO. Tako kot vsaka resna organizacija mora tudi NVO narediti strateški načrt, v katerem jasno zapiše svoje izhodišče, vrednote, poslanstvo, vizijo ter dolgoročne in kratkoročne cilje.

V intenzivnem izobraževalnem delu programa so nam gostitelji pripravili veliko obiskov in predstavitev posameznih nevladnih organizacij v Columbusu in Clevelandu. Navduševala nas je kakovostna priprava, izvajanje in evalvacija posameznih tematik. Predstavniki obiskanih organizacij in predavatelji so nas povsod obilno zalagali s publikacijami. Užitek je bilo slediti profesionalno pripravljenim predavanjem in odgovorom na še tako nenavadna vprašanja skupine. Spraševali pa smo veliko, saj smo spoznavali delovanje sistema, ki je že v temeljih drugačen od našega. Vse teme so tako ali drugače obravnavale delovanje NVO. Večina je bila splošno veljavnih za vsako organizacijo, del pa je bil specifičen za Ameriko. Ameriška poslovnost, patriotska čustva in spoštovanje domače denarne valute so včasih kar neverjetne. Dolarje zbirajo po načelu "kamen na kamen palača". Kamen je tu prispodoba, čeprav tudi te znajo vnovčiti. Med ogledom parlamenta v Columbusu in udeležbo na sedanju enega izmed odborov smo v parlamentarni prodajalni med mnogimi darili in spominki našli raznobarven lakiran prod. Ni pomembno, kaj prodajaš, ampak kako to narediš!

Organizatorji so v program vključili tudi formalna in neformalna srečanja s Slovenci. V Clevelandu nas je sprejel konzul Tone Gogala, na Državni univerzi Cleveland pa rojak Joe Valenčič, zadolžen za odnose z javnostmi. En večer smo šli na domačo večerjo v Slovenian Country House. Obiskali smo tudi *Slovenski dom za starejše*. Ansambel Old boys je oskrbovancem brezplačno igral domače in amerikanizirane viže. Z nekaj pesmimi smo se jim pri

petju pridružili tudi mi. Na zaključni večerji sta se nam pridružila tudi Celjanka Meta von Rabenau, ki je po magisteriju arhitekture in poroki ostala v Ameriki, ter Nicholas Čop, katerega prakorenine segajo pod gorenjske vršace.

Amerika je velika in za Slovence včasih tudi nenavadna dežela. Razsežnosti Amerike plastično ponazori način opisovanja lokacije. Pero Lovšin bi rekel: »v hiši nasproti sonca«, Američani pa: »tri bloke naprej«. Tako kot vse so tudi urbanizem in oblikovanje mest zelo poenostavili. Pravokotni stavbni »bloki« so prostori med štirimi – praviloma enosmernimi – ulicami. Druga razpoznavnost pa je prehrana. Razmeroma poceni je v različnih »prehranjevalnicah«, kjer obrok stane okrog pet dolarjev. Izbira in količina je velika, na okus in videz pa smo se težko privajali. Kakovostnejša je v hotelih, še posebej pri samoizbiri. Ta stane okrog 10 dolarjev, ne glede na izbor, količino ali dnevni obrok. Ko pa smo varčni Slovenci odkrili, da imajo vsak večer v hotelskem baru brezplačno hrano – ob naročilu ene pijače – smo priložnost seveda večkrat tudi izrabili.

Nad obiskom in programom sem bil navdušen, saj sem Ameriko doživel prvič. Pa tudi Američani so bili navdušeni nad nami. Tom Schorgl, predsednik Community Partnership for the Arts iz Clevelanda, nas je presenetil z vabilom na zabavo. Veseljačenje med vikendom nam je samo še potrdilo izjemno odprtost in komunikativnost Američanov. To smo spoznali tudi na domačih večerjih, kamor so nas vabili člani FIRSLINK. Osebni stiki so v odnosih med ljudmi najpomembnejši. To smo vešče izrabljali predvsem za promocijo Slovenije. Vsi, s katerimi smo prišli v stik, sedaj vedo, kje Slovenija je.

Bojan Žnidaršič, Vitra

KOTIČEK JE VAŠ

Študij na daljavo za višješolski strokovni program Poslovni sekretar

Doba je konec leta 1998 v Mariboru ustanovila Višjo strokovno šolo za poslovne sekretarje, s študijskim letom 1999/2000 pa začela z izvajanjem višješolskega strokovnega programa Poslovni sekretar za mladino in odrasle. Za mladino je Ministrstvo za šolstvo in šport šoli dodelilo koncesijo.

Veliko zanimanje za študij po novem programu je pokazalo, da je bila odločitev za pripravo programa pravilna. Preseglo je vsa pričakovanja, saj se je za vpis v program v študijskem letu

1999/2000 prijavilo kar 353 kandidatov za izobraževanje mladine in 189 za izobraževanje odraslih. Po omejitvi vpisa je v program Poslovni sekretar v tem študijskem letu vpisanih 72 rednih študentov (izobraževanje mladine) in 98 izrednih študentov (izobraževanje odraslih), ki prihajajo iz vse Slovenije.

Ker se program to študijsko leto izvaja le v Mariboru, je veliko študentov povpraševalo tudi o možnostih študija na daljavo. O študiju na daljavo smo razmišljali že ob pripravljanju višješolskega strokovnega programa. Možnosti uporabe sodobnih tehnologij in novih medijev v izobraževanju so naša prizadevanja le še podpirala. Naša želja je bila, da naredimo izobraževanje bolj dostopno predvsem zaposlenim ženskam, brezposelnim in ljudem s posebnimi potrebami ter s tem pripomoremo k dvigu zaposljivosti v podravski regiji in v Sloveniji nasploh.

Intenzivne priprave na študij na daljavo potekajo na Dobi že od februarja 1999. V tem času smo naredili analizo kadrovskih in izobraževalnih potreb študija na daljavo, postavili mikroorganizacijo, pripravili učna gradiva za samostojno učenje in pričeli s postavitvijo tehnološke podpore študiju na daljavo. Do jeseni 2000 načrtujemo še preoblikovanje učnih gradiv v multimedijsko obliko, izobraževanje mentorjev, predavateljev in administrativnega osebja, celoten razvoj pa sprti evalviramo.

V okviru priprav na izvajanje študija na daljavo smo se Dobini strokovni sodelavci vključevali v različne oblike izobraževanja za organizacijo študija na daljavo (LOLA) in v mednarodne programe izmenjav za organizatorje izobraževanj (Leonardo). Prav sredstva Evropske zveze so nam omogočila seznanitev s potekom študija na daljavo ter prenos znanja in tujih izkušenj v naš model, ki bo sodoben, fleksibilen in študentu prijazen.

Februarja 2000 smo si na 14-dnevnem obisku ogledali univerzo na daljavo v Hagnu, tehniško univerzo v Berlinu ter izobraževalne institucije, ki se ukvarjajo z izobraževanjem na daljavo v Paderbornu, Höttru in Rostocku. Delovna področja obiska so bila didaktično-metodični koncept učenja na daljavo, izobraževanje mentorjev, svetovanje in vodenje različnih skupin udeležencev izobraževanja na daljavo, kriteriji za izbiro in pripravo multimedijskega gradiva in organizacijski in tehnični pogoji za uporabo novih medijev. Ogledali smo si snemalne studie, računalniški oddelek za razvijanje multimedijskih gradiv, prostor ter opremo za uporabo videokonferenčnega sistema, sodelovali smo pri pouku v virtualni učilnici, pogovarjali smo se z vodji študijskih centrov, organizatorji in udeleženci izobraževanja na daljavo ter njihovimi mentorji. Za naše nadaljnje delo so bili koristni predvsem evalvacijski rezultati uspešno zaključenih mednarodnih projektov. Ogledali in preizkušali smo programsko opremo za podporo študiju na daljavo ter dobili nekaj zanimivih iztočnic za naš projekt razvoja študija na daljavo.

Na Dobi tudi v prihodnosti načrtujemo tesnejše sodelovanje s sorodnimi institucijami v tujini v okviru mednarodnih projektov. S takšnim prenosom znanja in izkušenj v naš model študija na daljavo vnašamo potrebno evropsko razsežnost in zagotavljamo boljšo primerljivost naših izobraževalnih programov z evropskimi.

Za vpis v program *Poslovni sekretar* je tudi za študijsko leto 2000/2001 veliko zanimanja. To dokazuje 519 prijavljenih kandidatov, od tega se je za študij na daljavo prijavilo 45 kandidatov. V naslednjem študijskem letu bomo tako pričeli z izvajanjem eksperimentalne faze prvega letnika študija na daljavo.

Vpisni pogoji za študij na daljavo so enaki vpisnim pogojem za klasični način študija. Študij na daljavo po višješolskem strokovnem programu *Poslovni sekretar* je enakovreden drugim oblikam študija tega programa (izobraževanje mladine, izobraževanje odraslih - klasični študij).

Kandidati za študij na daljavo morajo izpolnjevati tudi nekatere druge pogoje. Imeti morajo multimedijški računalnik z nameščeno ustrezno programsko opremo, tiskalnik, dostop do interneta in svoj elektronski naslov. Poznati morajo okolje Windows, obvladati delo z urejevalniki besedil in imeti lastno servisno podporo.

En letnik traja 18 mesecev, celotno izobraževanje pa tri leta. Pred pričetkom izvajanja študija na daljavo bomo za študente izvedli poseben seminar o računalniško podprtem študiju.

Posamezen predmet bodo študenti študirali od 6 do 9 tednov. Pred začetkom izvajanja posameznega predmeta bodo študenti imeli uvodno srečanje s predavateljem, na katerem bo predavatelj predstavil cilje, vsebino predmeta in način dela pri predmetu ter mentorje. Učno gradivo bo študentom na voljo na naših spletnih straneh. Ob pričetku izvajanja predmeta bodo študenti prejeli tudi natančen raspored obveznosti, ki jih imajo v okviru posameznega predmeta.

V času študija bo študentom na voljo mentor, ki bo odgovarjal na njihova vprašanja prek elektronske pošte in jim dajal vrnitvene informacije. Študentje bodo imeli možnost medsebojne izmenjave mnenj in odgovorov na vprašanja v virtualni klepetalnici. Študij ne bo v celoti »virtualen«, ampak bodo študentje imeli tudi neposredne stike z mentorji, predavatelji ter s svojimi študijskimi kolegi v okviru t. i. seminarskih srečanj.

Študij na daljavo, kot ga bomo izvajali na Višji strokovni šoli za poslovne sekretarje v Mariboru, bo tako prvi v celoti multimedijško podprt študij na daljavo v Sloveniji in je rezultat dela in prizadevanj strokovnih delavcev na Dobi.

Za uspešno izvedbo projekta izobraževanja na daljavo nas čaka še veliko strokovnega dela in mednarodnega sodelovanja, da bomo lahko sledili svetovnim trendom in dosegali visoke standarde na področju izobraževanja na daljavo. Prepričani smo, da je izbrana pot prava in da ima izobraževanje na daljavo v Sloveniji še veliko prihodnost.

Mateja Geder, Radovan Krajnc, Doba Maribor

PRIPRAVLJAMO

Vabilo na petkovo srečanje **Nove poti do zdravja in življenjske uspešnosti** 12. maj 2000 ob 9. uri

Veseli smo, ker odziv na naše povabilo za predstavitev vaše dejavnosti na rednih petkovih srečanjih v ACS narašča. Povabilo velja seveda še naprej, zato vas z veseljem pričakujemo.

V petek, **12. maja, ob 9. uri** vas vabimo na srečanje s Tatjano Breznik in Katarino Velikonja, ki bosta poskušali odgovoriti na vprašanje, *zakaj je tako pomembno, da se zaposlenim v podjetjih omogoča izobraževanje za zdrav način življenja in osebno uspešnost.*

Predstavili bosta program **NOVE POTI DO ZDRAVJA IN ŽIVLJENJSKE USPEŠNOSTI.**

Program izobraževanja je nastal kot skupen projekt dveh podjetij (Cezarus d.o.o. in Essentia d.o.o.), ki jim je skupna predvsem pozitivna naravnost do reševanja najrazličnejših problemov današnjega časa, kot so težave z zdravjem, preobremenjenost, stres, težave z učenjem in motivacijo, različne zasvojenosti ipd. Lotili so se problema profesionalnega izgorevanja, ki dandanes "nese" marsikoga med nami in s seboj prinaša bodisi bolezen bodisi dolgotrajno okrevanje. Mnenja so, da je napočil čas, ko je mogoče elemente zdravega načina življenja, metod NLP in tehnik prepoznavanja sebe ter samospreminjanja, povezati in ponuditi kot preventivni program ne le posameznikom temveč tudi vodstvom podjetij z namenom, da vanje vključijo svoje delavce.

Dandanes na vsakem koraku govorimo o kakovosti blaga in storitev in zdi se, da še ne znamo razmišljati v smeri, da za vsem tem v resnici stojijo ljudje, ki so s seboj in s svojim delom zadovoljni, imajo jasno zarisane cilje v svojem življenju, so odprti za spremembe in so se pripravljene nenehno učiti novega. Tudi v osebnem, ne le poklicnem življenju, se nenehno odpirajo nove spoznavne možnosti in z njimi nove možnosti za delovanje.

Izvajalci programa se zavedajo, da je v tem trenutku le malo podjetij z vizijo in razumevanjem pomena vlaganja v kakovost življenja in osebne uspešnosti svojih kadrov na način, kot ga ponujata. A vse več jih je, ki prihajajo polni ohrabrujočih izkušenj s podobnih seminarjev, ki so se jih udeležili v tujini. To pa je dosegljivo le manjšini. S predstavitvijo programa želijo seznaniti strokovno javnost kot tudi vse druge, ki se ukvarjajo z vseživljenjskim izobraževanjem posredno ali iz osebnega zanimanja.

Na predstavitvi bodo prikazane nekatere vaje in vsebine, ki udeležence programa uvajajo v samoraziskovanje in samospoznavanje. Ker vsak udeleženec prihaja do svojih spoznanj in

prepoznanj, je program zasnovan kot delavnica. Izvajalci programa ugotavljajo, kako pomembno je, da se udeleženci "otresejo" predstave, katera rešitev nekega problema je pravilna. Na delavnici z vzdušjem, ki ga vzpostavljajo skupaj z udeleženci, ustvarijo razmere za neobremenjeno in odprto prepoznavanje različnih možnosti, ki vodijo v različne smeri. Pri tem so kar se da konkretni, izkušnje pa so povsem prenosljive v posameznikovo vsakdanje življenje.

Pravilna in redna uporaba pridobljenih veščin se v našem vsakdanjem življenju in pri delu odraža kot večja odpornost na stres, odpravlja malodušje ter zmanjšuje duševne stiske. Zdravstveno počutje se nam zboljšuje, povečuje se zbranost pri delu in učenju ter čustvena stabilnost. Lažje rešujemo probleme ter ne nazadnje tudi lažje opuščamo razvade, ki nas v življenju motijo ali celo obremenjujejo. Izvajalki bosta predstavili tudi *Globinsko sprostitvev*, gradivo v obliki CD in zloženke, ki udeležencem omogoča samostojno delo po delavnici.

Srečanje bo predvidoma trajalo do 11. ure. Prosimo, da svojo udeležbo potrdite na tel. 01 5842 571, Zdenka Birman Forjanič.

Zdenka Birman Forjanič, ACS

OBVESTILA

Andragoško društvo Slovenije
**Soustvarjajte boljše razmere za izobraževanje
odraslih**
Vabilo k včlanitvi

Slovenija - učeča se dežela? Dežela vseživljenjskega učenja? Izobražujete odrasle? Se izobražujete tudi vi? Kakšne možnosti za izobraževanje imate kot odrasla oseba?

Ta vprašanja in še mnogo drugih se postavljajo, ko gre za izobraževanje odraslih. Mnogo je bilo storjenega na tem področju, veliko bo še treba narediti. Kako? S sodelovanjem v združenjih za izobraževanje odraslih.

Andragoško društvo Slovenije vas vabi, da postanete soustvarjalec(-ka) izobraževanja odraslih. Društvo deluje kot samostojno nepridobitno stanovsko združenje, ki o svojem delovanju obvešča ožjo in širšo javnost v mesečniku *Novičke* (izdaja ga Andragoški center Slovenije).

Temeljni cilji delovanja društva, ki deluje že 32 let, so dejavno poseganje v razvoj vzgoje in izobraževanja v skladu s strategijo vseživljenjskega učenja, osvetljevanje razvojnih dilem, opozarjanje na nerešena vprašanja v izobraževanju odraslih in povezovanje članov pri odpravljanju pomanjkljivosti v strokovnih rešitvah in praksi.

Član društva lahko postane vsak polnoletni državljan Slovenije in posamezne organizacije.

Naslov društva: **Andragoško društvo Slovenije, Šmartinska 134/a, 1000 Ljubljana**. Dodatne informacije lahko dobite po elektronski pošti: *ana-marija.pusnik@siol.net*

Andragoško društvo Slovenije Posvet in letna skupščina

Andragoško društvo Slovenije pripravlja svojo redno letno skupščino, ki bo v začetku meseca junija (8. junij 2000). Ob tej priložnosti bo društvo pripravilo še posvet. V prvem delu posveta bo dr. Zoran Jelenc predstavil elaborat o vlogi in organiziranosti društva v prihodnje.

V drugem delu posveta bo predstavljeno delovanje podobnih združenj v Evropi, spregovorili pa bomo tudi o novih metodah in tehnikah pri učenju odraslih.

Podroben program s krajem posveta bomo objavili v majskih Novičkah. Rezervirajte si prost termin za posvet in skupščino v četrtek, 8. junija, in petek, 9. junija 2000.

Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti Razpis za 2. srečanje seniorskih piscev začetnikov v letu 2000

Sklad Republike Slovenije za ljubiteljske kulturne dejavnosti pripravlja srečanje piscev seniorjev iz vse Slovenije in zamejstva. Vabijo upokojence in starejše pisce - začetnike, da pošljejo svoja neobjavljena literarna besedila (pesniška, pripovedna, gledališka, esejistična) in takšna, ki jih še niste poslali na dosedanja srečanja. Običajen obseg poslanega gradiva naj bo do 20 pesmi in do ene avtorske pole proznega ali dramskega besedila (to je do 30.000 znakov). Pošljete lahko tudi svojo knjigo, ki je izšla v samozaložbi. Prispevki naj bodo natipkani (ne dvostransko!). Vsak prispevek mora biti vidno označen z avtorjevim imenom, priložite pa tudi kratko biografijo (ki naj zadeva predvsem ukvarjanje s pisanjem) in natančen naslov.

Organizatorji prosijo, da na razpis opozorite tudi prijatelje in znance, za katere menite, da jih bo srečanje zanimalo.

Prispela besedila bo prebral strokovni ocenjevalec. Vse sodelujoče avtorje bodo povabili na celodnevno delavnico, v kateri bodo lahko udeleženci izvedeli strokovno mnenje o prispevkih, poskrbljeno pa bo tudi za izobraževalno predavanje. V okviru srečanja bodo udeleženci imeli možnost, da predstavijo svoje knjige, ki so izšle v letih 1999 in 2000.

Srečanja bodo tri: prvo za severovzhodno Slovenijo, Celjsko; drugo za Ljubljano, Dolenjsko in Gorenjsko ter tretje za Obalo, Primorsko in Notranjsko, na vsako bodo vabljeni še seniorski pisci - začetniki iz zamejstva. Organizirali jih bodo septembra. Avtorji lahko tudi izberejo, katerega od teh srečanj se želijo udeležiti, a o tem naj obvestijo organizatorje srečanja. O kraju in datumu regionalnih srečanj vas bodo obvestili po 1. juniju.

Deset izbranih avtorjev z vseh treh srečanj bodo povabili na državno srečanje starejših piscev - začetnikov, ki bo jeseni tega leta v Mariboru. Prispevkov ne vračajo, zato obdržite kopije. Izbor iz poslanih besedil bo objavljen v reviji *Locutio* on-line v internetu in glede na možnosti organizatorjev tudi drugje. Objav ne honorirajo.

Organizatorji pokrivajo stroške prehrane in strokovnega dela na srečanju. Srečanja pri Skladu RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti vodi Dragica Breskvar. Dodatne informacije lahko dobite po telefonu na številki 061-24-10-516 (Dragica Breskvar) ali na 062-23-42-113 (Marjan Pungartnik).

Prispevke je treba poslati do 15. maja 2000 na naslov: Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti, Štefanova 5, 1000 Ljubljana s pripisom »Seniorji 2000«.

POSVETI, KONFERENCE

3. mednarodna delavnica o interaktivnem učenju **Praksa in izkušnje**

Beljak, 28. do 29. september 2000

Koroški tehnični inštitut, Šola za elektroniko, v sodelovanju z Evropsko zvezo organizira 3. mednarodno interdisciplinarno delavnico o interaktivnem učenju. Osredotočena bo na izmenjavo pomembnih raziskovalnih rezultatov in na predstavitev praktičnih izkušenj, pridobljenih z razvojem in preizkušanjem elementov interaktivnega učenja. Dobrodošli so tudi pilotni projekti in proizvodi.

Več informacij o delavnici dobite na internetni strani www.cti.ac.at/icl/ ali na el. naslovu: icl@cti.ac.at

Evropska znanstvena fundacija
Evropske družbe ali evropska družba?
Giens (Francija), 16. - 21. september 2000

Vlade po vsem svetu so spet začele poudarjati pomen izobraževanja kot javne in privatne dobrine. Malo je znanega o vplivu čedalje višjih izobraževalnih dosežkov. Poglavitni cilj konference je razprava o vzrokih izobraževalnih neenakosti kot tudi posledicah znotraj konteksta naraščajočih izobraževalnih dosežkov. Na konferenci se bodo osredotočili na naslednje teme: nedavni razvoj izobraževalnih sistemov, učinke razlik v kurikulumu in področje študija, vzroke razlikovanja v izobraževanju in posledice razlikovanja v izobraževanju na začetku kariere ter dolgoročneje.

Konferenca je namenjena raziskovalcem iz vsega sveta, tako iz industrijske sfere kot akademske. Poudarek razprave bo na novejšem razvoju.

Za informacije in prijave se pozanimajte na el. naslovu: euresco@esf.org ali www.esf.org/euresco.

6. mednarodna konferenca o tehnološko podprtem
učenju in usposabljanju
Online Educa Berlin
Berlin, 29. november do 1. december 2000

V preteklih šestih letih se je Online Educa Berlin vzpostavila kot letno evropsko srečanje za učenje s pomočjo računalniške tehnologije. Na njem sodeluje več kot 900 ključnih upravljalcev, vključno s strokovnjaki za informativno tehnologijo iz korporativnega, upravljalkega in zasebnega izobraževalnega sektorja iz več kot štirideset držav.

Letos bodo na konferenci obravnavane naslednje teme:

- ustvarjanje in širjenje soglasja za fleksibilno učenje,
- možnosti in pomen mobilne komunikacije za učenje,
- upravljanje znanja in učenje,
- tehnološko podprto učenje tujih jezikov,
- informacijska tehnologija v osnovnih in srednjih šolah,
- nacionalne in regionalne spodbude učenju s pomočjo računalniške tehnologije,
- fleksibilna univerza,

- korporativne univerze in študij primera,
- izobraževanje, podprto z informacijsko tehnologijo, v deželah v razvoju,

Več informacij o konferenci na www.online-educa.com ali online-educa@icef.com.

Mreža za ljudsko izobraževanje Ljudsko izobraževanje: vključitev akademske sfere

Edinbourg, 16. do 18. junij 2000

Namen konference je preučiti načine, na katere univerzitetni profesorji in raziskovalci s svojim delom lahko podprejo prizadevanja za enakost in socialno pravičnost. Splošno sprejeto je, da so univerze privilegirani in kontradiktorni prostori, v katerih osebje, ne glede na to, koliko pritiskov in omejitev je deležno, še vedno uživa visoko stopnjo avtonomije. Kako lahko mi, akademiki, to avtonomijo uporabimo za to, da akademsko sfero pridružimo prizadevanjem ljudskega gibanja? Na konferenci se bomo ukvarjali s tem vprašanjem, delavnice pa bodo potekale na naslednje teme:

- konceptualizacija in teorija ljudskega izobraževanja
- ljudsko izobraževanje: zgodovinske in kontekstualne perspektive
- ljudsko izobraževanje in osebna/biografska izkušnja
- ljudsko izobraževanje: vključevanje v izobraževalno prakso, v razvoj kurikulumov, načrtovanje raziskav in aktiviranje virov.

Več informacij na el. naslovu: ian_martin@education.ed.ac.uk.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Eurydice : the information network on education in Europe [Elektronski vir]. Brussels : Eurydice, 1999. 1 CD-ROM

Evers, Frederick T.; Rush, James C.; Berdrow, Iris: The bases of competence : skills for lifelong learning and employability. San Francisco : Jossey-Bass, 1998. 273 str. (The Jossey-Bass higher and adult education series)

Das finnische Bildungssystem. Helsinki : Unterrichtsministerium, 1999. 32 str.

Garrick, John: Informal learning in the workplace : unmasking human resource development. London ; New York : Routledge, 1998

Gelderblom, A.; Zandvliet, C.Th.: Incentives for participation in vocational education and training : main report. Rotterdam : Netherlands Economic Institute (NEI), 1996. (PK/E2597.rep)

Gipps, Caroline V.: Beyond testing : towards a theory of educational assessment. London ; Washington : Falmer Press, 1998 (© 1994). 199 str.

Graham, Gibbs; Habeshaw, Trevor: 253 ideas for your teaching. 3rd edition. Bristol : Technical and Educational Services, 1995. 108 str.

Harrison, Nigel: How to design self-directed and distance learning programs : a guide for creators of web-based training, computer-based training, and self-study materials. New York etc. : McGraw-Hill, 1999. 360 str.

How adults learn : a conference held April 6-8, 1998, Georgetown University Conference Center, Washington, DC. Washington : U.S. Department of Education, Office for Educational Research and Improvement (OERI), 1999. 215 str.

Index of accomplished commitments on gender and education : regional report for Asia-Pacific / writers Josefa S. Francisco ... et al. Manila : Red de Education Popular Entre Mujeres - Gender and Education Office (REPEM-GEO) and Development Alternatives with Women for the New Era (DAWN-SEA), 1999 27 str.

The intergenerational transfer of cognitive skills. Vol. I, Programs, policy, and research issues / ed. by Thomas G. Sticht, Michael J. Beeler and Barbara A. McDonald. Norwood : Ablex Publishing, 1992. 225 str. (Cognition and literacy series)

The intergenerational transfer of cognitive skills. Vol. II, Theory and research in Cognitive science / ed. by Thomas G. Sticht, Michael J. Beeler and Barbara A. McDonald. Norwood : Ablex Publishing, 1992. 240 str. (Cognition and literacy series)

Izobraževalni programi. Izobraževanje odraslih. Angleščina za odrasle / ur. Marija Velikonja. Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 1999. 64 str.

Izobraževalni programi. Izobraževanje odraslih. Francoščina za odrasle / ur. Marija Velikonja. Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 1999. 69 str.

Izobraževalni programi. Izobraževanje odraslih. Italijanščina za odrasle / ur. Marija Velikonja. Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 1999. 64 str.

Izobraževalni programi. Izobraževanje odraslih. Nemščina za odrasle / ur. Marija Veli-

konja. Ljubljana : Ministrstvo za šolstvo in šport : Zavod RS za šolstvo, 1999. 59 str.

Key topics in education. Vol. 1, Financial support for students in higher education in Europe : trends and debates. Brussels : Eurydice, 1999. 24 str. (Profile of... series)

Kropp, Paul: Vzgajanje bralca : naj vaš otrok postane bralec za vse življenje. Tržič : Učila, 2000. (Vzgoja za življenje)

Learning organizations, learning society / ed. by Tuomo Alasoini and Petteri Halme. Helsinki : Finish National Workplace Development Programme, Ministry of Labour, 1999. (reports ; 8)

Levičar, Robert: Vodnik po nevladnih organizacijah v Sloveniji. Ljubljana : ADI - Agencija za razvojne iniciative, 1999. 694 str.

Lunneborg, Patricia W.: OU men : work through lifelong learning. London : Casell, 1994. 148 str.

Lunneborg, Patricia W.: OU women : undoing educational obstacles. London : Casell, 1994. 148 str.

Malečkar, Vilma: Analiza delovanja študijskih krožkov v šolskem letu 1998/99 / Vilma Malečkar. Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 1999. 31 str.

Mednarodno leto starejših 1999 : na poti k družbi za vse starosti : razstava. Ljubljana : Infos, 2000. 39 str.

Možina, Tanja: Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM) : evalvacijsko poročilo o izpeljavi programa PUM v šol. letu 1998/99 / Tanja Možina. Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 1999. 62 str.

Pandy, Fatima: A gender analysis of adult learning. Montevideo : The Gender Education OFFICE, 1999. 49 str.

Pavlin, Samo; Zgaga, Matevž: Prehod 2000. Ljubljana : Delo, 1999. 2 zvezka (459 str.)

Pedagoško-andragoško usposabljanje : priročnik za usposabljanje mentorjev / ur. Ferdo Rečnik; avtorji Branko Slivar ... et al. Ljubljana : Center za tehnološko usposabljanje : Zavod Republike Slovenije za šolstvo, 1999. 201 str.

Polnost življenja ob živih vrelcih znanja : Univerza za tretje življenjsko obdobje v Mariborski knjižnici 1992-1999 : zbornik ob 50-letnici Mariborske knjižnice. Maribor : Mariborska knjižnica, 1999. 41 str.

Peter Monetti, ACS

Pregled izobraževalnih programov v Sloveniji za leto 1999/2000

IZOBRAŽEVANJE
ODRASLIH
V SLOVENIJI

Bralcem je na voljo v ACS, v splošnoizobraževalnih knjižnicah
ali na internetni strani

www.acs.si/pregled-io

IZVAJALCI IN PROGRAMI 1999/2000

NOVO! - Programoteka ACS na spletni strani

www.acs.si/programoteka

Na spletnih straneh ACS objavljamo
javnoveljavne izobraževalne programe,
ki so:

Programoteka
javnoveljavni izobraževalni programi za odrasle

- oblikovani izključno za odrasle
- na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

SVETOVALNI KOTIČEK ACS

Na spletni strani www.acs.si

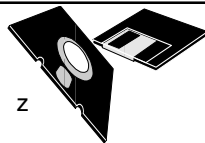
- za tiste, ki se želite izobraževati
- in za tiste, ki sami izobražujete

Bralcem Novičk sporočamo, da je knjižnica ACS odprta za
obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure
ter v ponedeljek in četrtek popoldne od 14. do 16. ure.

Vabljeni.

Avtorje prosim, da pošljejo svoje prispevke za Novičke na
računalniški disketi (to bomo vrnili) ali po elektronski pošti
(maja.korosak@acs.si). Priloge, ki bi jih želeli poslati skupaj z
Novičkami, morajo biti jezikovno pregledane.

Urednica

ACS
SIAE

svetovanje, raziskovanje, razvoj, informacijsko središče, izobraževanje

consulting, research, development, info-centre, education